

Biçimlendirici Değerlendirme Etkinlik Örneği

Ders	Türkçe
Sınıf düzeyi	4
Beceri	Okuma
Kazanım	T.4.3.7. Kelimelerin zıt anlamlılarını bulur. T.4.3.8. Kelimelerin eş anlamlılarını bulur.
Ölçme araçları	Kavram haritası

Uygulamaya yönelik yönergeler

Bu kazanımların değerlendirilmesinde etkili olabilecek araçlardan biri, öğrencilerin kelimenin eş ve zıt anlamısını bilme durumlarını tek bir araç üzerinden çok yönlü belirleme imkânı veren "kavram haritası"dır. Kavram haritaları, kavramlar arasındaki ilişkiyi gösteren diyagramlardır. Kavram haritaları değerlendirme amacıyla kullanılırken birbiriyle ilişkilendirilecek görsel ünitelerin yerleşim yerlerine dikkat edilmeli ve yönergede istenen şey açıkça belirtilmelidir. Örneğin öğrencilerden sadece kavramlar arasında ilişki kurmalarının mı yoksa ilişki yönünü de belirtmelerinin mi beklendiği mutlaka ifade edilmelidir.

- Öğrencilerinizi ikiyeşerli gruplara ayırınız.
- Her gruba eş ve zıt anlamlı kelimelerin yer aldığı bir liste dağıtınız.
- Grup içindeki öğrencilerin bu listeye çalışmalarını isteyiniz, sonrasında her gruba beş kelime vererek bunların eş/zıt anlamlarını bulmalarını söyleyiniz.
- Listedeki kelimelerin eş/zıt anlamları grup tarafından bulununcaya kadar etkinliğe devam ediniz.
- Bu şekilde, öğrencilerin öğrenme düzeylerini tespit ederek hangi kelimelerde zorlandıklarını belirleyebilirsiniz.
- Sonrasında öğrencilere ekte yer alan metni ve boş kavram haritasını dağıtınız.
- Öğrencilerden bu metindeki eş ve zıt anlamlı kelimeleri bulmalarını ve bunları verilen kavram haritası üzerine yerleştirmelerini isteyiniz.
- Ayrıca eş ve zıt anlamlı kelimelerden birer tane seçip öğrencilerinizden bunları cümle içinde kullanmalarını isteyerek bu kelimelerin anlam farklılıklarını ortaya koyabilirsiniz.
- Bu etkinlik yapılırken öğrencilere süre sınırı koyarak etkinliği oyunlaştırabilirsiniz.
- Kavram haritasında öğeler arasındaki bağlantı noktalarına bilgilendirmeler yazmanız durumunda öğrencilerin kavram gelişimleri de pekiştirilmiş olacaktır. Bu nedenle bazı bağlantı noktalarının boş bırakılması, bazılarının da doldurularak verilmesi önerilir.

Öğrenci başarısına dönüt verme

Etkinlikte öğrencilerden beklenen; metindeki eş anlamlı kelimeler (al-kırmızı, uyum-ahenk, fayda-yarar, imkân-olanak, yıl-sene, misafir-konuk vb.) ile zıt anlamlı kelimeleri (doğru-yanlış, kısa-uzun, var-yok vb.) bularak kavram haritasındaki kutucuklara yazması ve belirlediği kelimelerden birer tanesi ile anlamlı cümle kurmasıdır.

Eğer öğrenci, eş anlamlı kelimeleri bulamamışsa veya yanlış bulmuşsa bu kelimelerin yer aldığı cümleler üzerinden örneklendirme yapılmalıdır. Örneğin “Kısa boyun bazen kendisine faydası da oluyormuş.” ve “Minikliği bu durumlarda her zaman kendisine yarar sağlıyormuş.” cümlelerinde “fayda” ve “yarar” kelimelerinin birbirlerinin yerine kullanıldığında cümlede anlam değişikliğinin olmadığı söylenmelidir.

Eğer öğrenci, zıt anlamlı kelimeleri bulamamışsa veya yanlış bulmuşsa bu kelimelerin yer aldığı cümleler üzerinden örneklendirme yapılmalıdır. Örneğin “Bu sene 4. sınıfa başlamasına rağmen boyu biraz kısaymış.” ve “Ancak uzun boylu olmamasının bazen faydasını da görüyormuş.” cümlelerinde “kısa” ve “uzun” kelimelerinin birbirinin anlamca karşıtı oldukları söylenmelidir.

Eğer öğrenci, metinde verilen eş ve zıt anlamlı kelimeleri tespit edebiliyorsa yeni metinler sunularak öğrencinin öğrenmeleri zenginleştirilebilir.

Bütün bunlara rağmen öğrenciler hâlâ istenilen düzeye ulaşamamış ise farklı teknikler kullanarak öğrencilerinizin öğrenme sürecini destekleyebilirsiniz.

Ek-1

